

HOITOREITIT

SUOMEN TERVEYTTÄ EDISTÄVÄT SAIRAALAT r.y.
Verkostotapaaminen VSSHP:ssa 3.3.2009

Pirjo Immonen-Räihä
Arviointiylilääkäri

VSSHP strategia 2007-2015

Hoitoreitit –mittari, Turkka Tunturi

- **MENESTYSTEKIJÄ**
 - Hoidon oikea tuotantomalli
- **TEEMA**
 - Yhteistyö perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kanssa

VSSHP strategia 2007-2015

Hoitoreitit – strateginen merkitys

- Tavoitteena on
 - poistaa tarpeeton kitka ja päällekkäisyydet erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon sekä terveydenhuollon kannalta tärkeiden sosiaalipalveluiden (vanhustenhuolto, erityishuolto, vammaispalvelut, kasvatus- ja perheneuvolatoiminta, päihdehuolto) väliltä.
- Tavoitteeseen pyritään
 - yhdessä terveyskeskusten ja kuntien kanssa sujuvilla ajantasaisilla palveluketjuilla.

Reitit-neuvottelukunta

- päättää hoito- ja palveluketjujen aiheista
- edistää hoito- ja palveluketjutyön toteutumista
- arvioi työn tuloksellisuutta
- edistää koulutusten järjestämistä ja muuta käytäntöön saattamista

Reitit-neuvottelukunta

Pj Sirkka-Liisa Kivelä, ylilääkäri,
yleislääketiede

Sihteeri Mervi Strömberg, toimistosihteeri,
sairaanhoidon johdon tukipalvelut toimisto

Reitit-neuvottelukunta

Pj Sirkka-Liisa Kivelä, ylilääkäri, yleislääketiede

Sihteeri Mervi Strömberg, toimistos sihteeri, johdon tukipalvelut
toimisto

Jäsenet:

TYKS:

Timo Ali-Melkkilä, operatiivisen hoidon tr:n johtaja

Pirjo Immonen-Räihä, arviointiylilääkäri

Heikki Korvenranta, projektinjohtaja

Jussi Mertsola, osastonylilääkäri

Hanna Mäkäräinen, konservatiivisen hoidon r:n johtaja

Päivi Nygren, hallintoylihoitaja

Lisa Peltari, alueellisen erikoissairaanhoidon toimialajohtaja

Anna-Kaisa Juuti, vastuuylilääkäri, psykiatrian tulosalue

Päivi Rautava, tutkimusylilääkäri

Reitit-neuvottelukunta

Pj Sirkka-Liisa Kivelä, ylilääkäri, yleislääketiede

Sihteeri Mervi Strömberg, toimistos sihteeri, johdon tukipalvelut toimisto

Muut jäsenet:

Satu Hilden, esh, Terveyden edistämisen kehittäjä, Rasion sosiaali- ja tk

Sirpa Rantanen, johtava lääkäri, Härkätien tk

Maire Toivonen, johtava ylilääkäri, Loimaan tk

Sari Koistinen, johtava ylilääkäri, Uudenkaupungin tk

Kaisa Nissinen-Paatsamala, ylilääkäri, Turun tk

Sara Sarjakoski-Peltola, johtava lääkäri, Salon seudun tk

Liisa Kosonen, lehtori, Turun AMK

Reitit-neuvottelukunta

Pj Sirkka-Liisa Kivelä, ylilääkäri, yleislääketiede

Sihteeri Mervi Strömberg, toimistos sihteeri, sairaanhoidon johdon tukipalvelut toimisto

Jäsenet:

TYKS:

Timo Ali-Melkkilä, operatiivisen hoidon tr:n johtaja

Pirjo Immonen-Räihä, arviointiylilääkäri

Heikki Korvenranta, projektinjohtaja

Jussi Mertsola, osastonylilääkäri

Hanna Mäkäräinen, konservatiivisen hoidon r:n johtaja

Päivi Nygren, hallintoylihoitaja

Lisa Pelttari, alueellisen erikoissairanhoidon toimialajohtaja

Anna-Kaisa Juuti, vastuuylilääkäri, psykiatrian tulosalue

Päivi Rautava, tutkimusylilääkäri

Muut:

Satu Hilden, esh, Terveyden edistämisen kehittäjä, Raision sosiaali- ja tk

Sirpa Rantanen, johtava lääkäri, Härkätien tk

Maire Toivonen, johtava ylilääkäri, Loimaan tk

Sari Koistinen, johtava ylilääkäri, Uudenkaupungin tk

Kaisa Nissinen-Paatsamala, ylilääkäri, Turun tk

Sara Sarjakoski-Peltola, johtava lääkäri, Salon seudun tk

Liisa Kosonen, lehtori, Turun AMK

Läsnäolo-oikeus:

Turkka Tunturi, johtajaylilääkäri

Periaatteet

- Yhdessä:
 - Moniammatillisuus, asiantuntevuus
 - Yhteistyö: esh, pth, koulu- sosiaali- ja poliisitoimi, kolmas sektori
 - Terveystenhuollon toimijoiden yhdessä suunnitellut, yhdessä sovitut ja yhdessä laaditut hoito- ja palveluketjut
 - Yhteiset ohjeet ja käytännöt koko shp:n alueella
 - kuka tekee, mitä, missä ja milloin tietyn sairauden ehkäisyyn, diagnostiikkaan, hoitoon ja kuntoutukseen liittyen
- Terveyspalveluiden saatavuus, tasa-arvoisuus, taloudellisuus ja laatu
 - järkevä hoidon porrastus
 - potilaiden tasavertaisuus asuinpaikaikasta riippumatta
 - päällekkäisyyksien vähentäminen
 - yhtenäinen laadukas hoito- ja palvelukokonaisuus terveydenhuollon resurssien käyttäminen
 - tuorein substanssitieto helposti saataville

Mallinnuspohjana FlowCharter

- Toimintamalli kuvataan, mallinnetaan ja julkaistaan hoito- ja palveluketjusivustoille helposti käytettäväksi, jaettavaksi ja päivitettäväksi vuokaavioiksi.
- Yhdenmukainen ulkonäkö ja rakenne helpottaa kuvausten lukemista ja käyttämistä
- Linkitys: tuorein asiatieto sekä alueelliset että valtakunnalliset hoitosuositukses
 - esim. Käypä hoito -suositukset, lääkärin tietokannat, sairaanhoitajan tietokannat, VSSHP Ohjepankki

Työryhmätyöskentely

- Työryhmän aloittaa kokoamaan sairaanhoidon johdon tukipalvelut toimiston asiantuntija, joka voi toimia myös sihteerinä ja mallintajana.
- Työryhmän pj:ksi kutsutaan kyseisen aiheen merkittävä asiantuntija. Kutakin ketjua varten kutsutaan edustavasti ja kattavasti pth:n ja esh:n ym asiantuntijat.
- Työryhmä kokoontuu useita kertoja sopien hoito- ja palveluketjukuvauksesta.

Työryhmätyöskentely

- Toimintamalli kuvataan, mallinnetaan ja julkaistaan hoito- ja palveluketjusivustolle
- Uusista malleista järjestetään koulutustilaisuuksia
- Työryhmä jatkaa työskentelyä pj:n johdolla kerran vuodessa hoitoketjun päivittämiseksi.
- Päivitetyistä ketjuista järjestetään koulutustilaisuuksia.

Valmiit hoitoreitit (34)

Aivoverenkiertohäiriö

Alaraaja-amputoitu

Astma, aikuiset

Astma, lapset

Depressio

Diabetes

-Aikuiset

-Lapset

-Diabeettinen nefropatia

-Diabeettinen retinopatia

Lapsen kasvun ja sukupuolisen kehityksen häiriöt:

-Lapsi alipainoinen/laihtumassa

-Lapsen lyhytkasvuisuus tai hidastunut pituuskasvu

-Lapsen kiihtynyt pituuskasvu/pitkääkasvuisuus

-Lihava lapsi

-Poikkeava päänkasvu

-Murrosiän kehityksen viivästyminen

-Varhaiset/ennenaikaiset sukihormonivaikutuksen merkit

Lapsen/nuoren fyysisen pahoinpitelyn tai seksuaalisen hyväksikäytön selvittely

Lapsen puheen ja kielen kehityksen vaikeudet

Melanoma

Muistihäiriö

Neuropaattinen kipu

Nivelreuma

Nuorten syömishäiriöt

Osteoporoosi

Palliativinen hoito

Päihteitä käyttävä nuori (Turku)

Rintatuumori

Ruoka-allergia, lapset

Sepelvaltimotauti, krooninen

Sepelvaltimotautikohtaus

Työikäisen alaselkäkipu

Uniapnea

Vanhuksen kotiuttamisen ja jatkohoidon palveluketju (Loimaan seutu)

Verenpainetauti

Päivittäminen

- Vuoden (-2) välein päivitetään hoitoketjut
- Tunnettuus ja ajantasainen tieto tärkeämpää kuin suuren ketjumäärän tuottaminen.

Hoitoketjun kriteerit

- **Suuret kansansairaudet/ongelmat**
- Ennaltaehkäisy
- Hankalat rajapinnat
- Ongelmalliset harvinaisemmat

Tekeillä olevat hoitoketjut (9)

Alaraajahaava

Lihavuus, julkaistaan 5.3.2009

Lonkkamurtuma

Päihteitä käyttävä nuori

Radiusmurtuma

Raiskauksen uhri

Tuberkuloosi

Vanhuksen huimailu ja kaatuilu

Äitiyshuollon ketju

Suunnitteilla vv 2009-2010 (4)

- ✓ ADHD/ TYKS lastenneurologia
- ✓ COPD
- ✓ Eteisvärinä
- ✓ Päiväkirurgia

<http://hoitoreitit.vsshp.fi>

Erikoissairaanhoito, sairaalat

IP-tunnistus

IP-tunnistus

Perusterveydenhuolto, terveyskeskukset, terveysasemat, neuvolat, kouluterveydenhuolto

IP-tunnistus

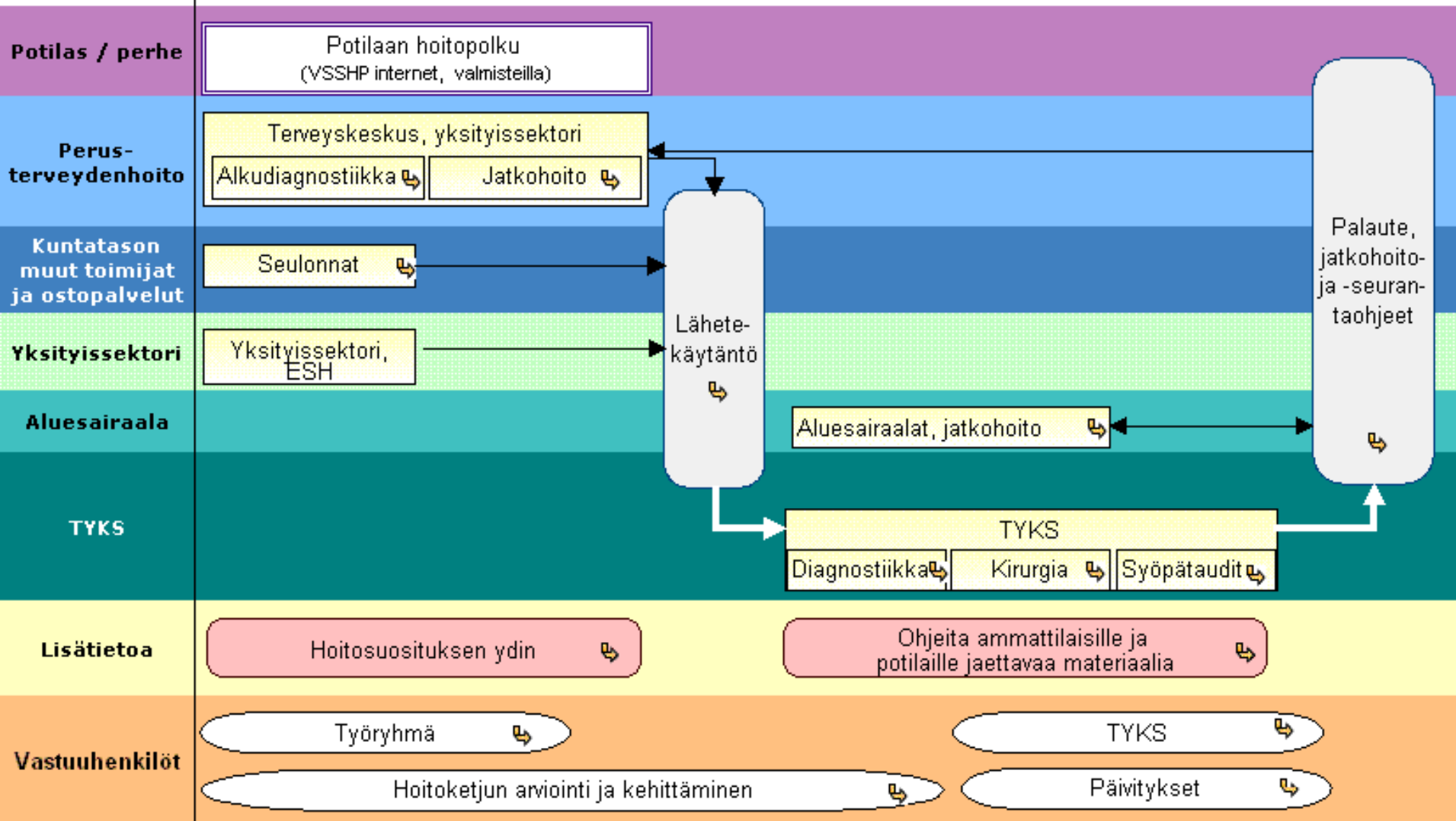
Muut toimijat esim. yksityissektori, työterveyshuolto, sosiaalitoimi

**Yhteystiedot
terveyskeskuksiin
suoraan kartalta**

Esimerkkejä:

Rintatuumoripotilaan hoitoketju, VSSHP, päivitetty 23.1.2009

Aloitussivulle**PTH Alkudiagnostiikka: Rintatuumoripotilaan hoitoketju****Potilas / perhe**

Oireet ↘

**PTH hoito- tai
terapiahenkilö**Ensiarvio; hoitoon
pääsyn ohjaus ↘**PTH lääkäri**Vastaanotto
1 vkon sisälläTutkimukset PTH:ssa
ns kolmoisdiagnostiikka

1. Inspektio ja palpaatio
2. Kuvantamistutkimukset
3. Neulanäytteet ↘

Kuvantamistutkimusten
tilaaminen;
Tutkimuspaikat ↘Lähtettäminen
kuvantamis-
tutkimuksiin ↘Lähtettäminen
erikoissairaanhoidon
▪ minne ↘
▪ milloin ↘Palaute,
jatkohoito-
ja -seuran
taohjeet ↘Jatkohoito ja
seuranta ↘**Muut PTH
palvelut**

Mammografiaseulonnat

Lakisääteiset ↘

Muut kuntakohtaisesti

Muut toimijat

Yksityissektori

Seulontaorganisaatio ↘

TYKS ↘

Muut palvelutSopeutumis-
valmennus ↘

Psyykkiset tukipalvelut ↘

Tukihenkilötoiminta
(L-S syöpäyhdistys) ↘**Lisätietoa**Hoitosuosituksen
ydin ↘Ohjeita ammattilaisille ja
potilaille jaettavaa materiaalia ↘

Aloitussivulle

Lähete-palaute-käytäntö PTH-VSKK: Rintatuumoripotilaan hoitoketju

Rintasyöpä tai sen epäily --> PTH tekee lähetteen ja varaa ajan kuvantamisyksikköön.
Rintatuumoripotilaan kuvantamistutkimus sisältää mammografian ja ultraääniohjauksessa tehtävän näytteenoton ja näytteen histopatologisen tutkimuksen.

Rintarauhasen tutkimukset
Kuvantamiskeskuksen ohje

Kuvantamis-
tutkimuspaikat

Lähetekäytäntö

Kuvantamislähetteen sisältö:

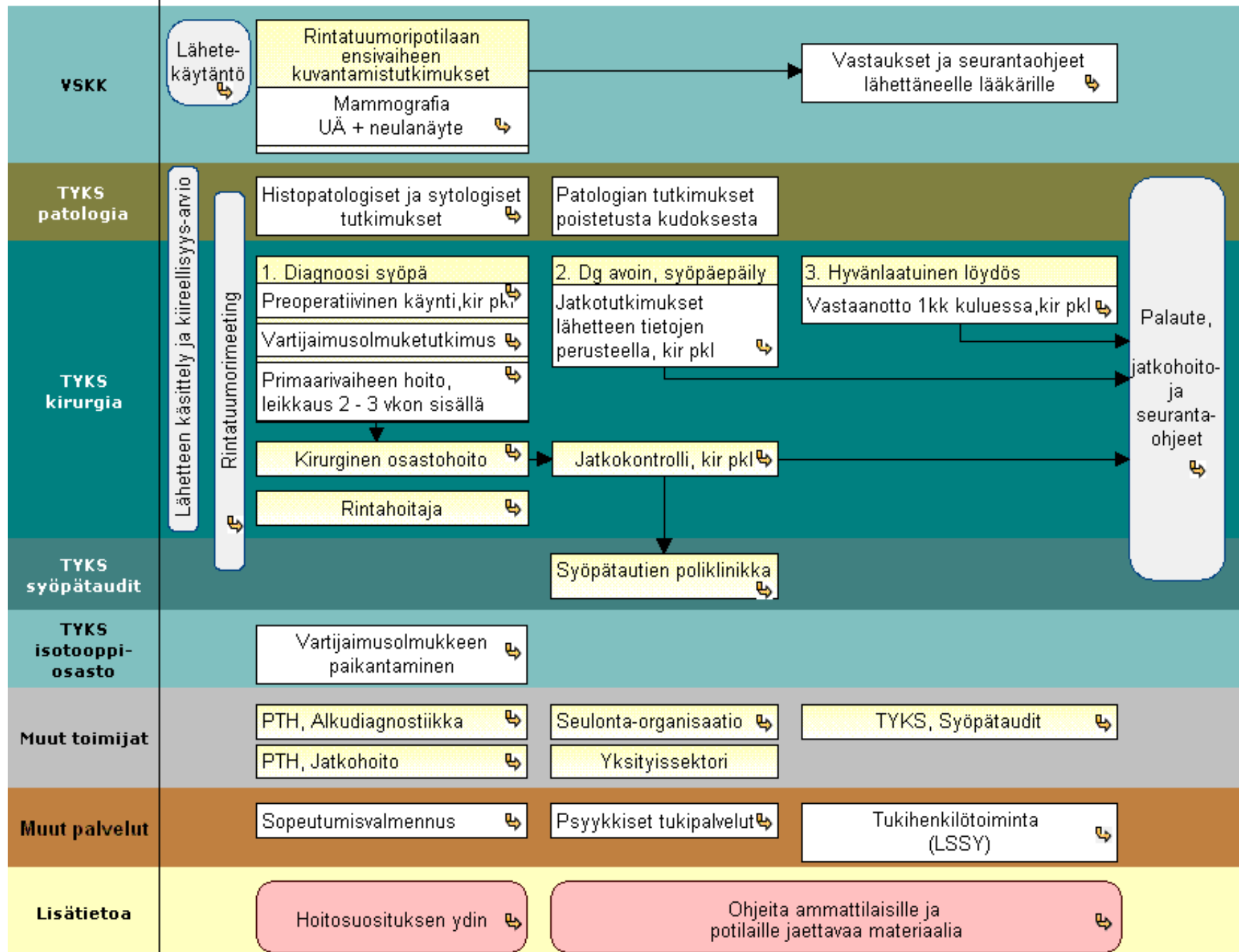
- Esitiedot, oireisiin liittyvät
- Status: rintalöydökset, kyhmyyn paikka ja kokoarvio (cm), toinen rinta, kainaloiden tilanne
- potilaan yhteystiedot, mm tarkistettu puhelinnumero, josta tavoittaa virka-aikana
- tutkimuspyyntö: mammografia + tarvittaessa ultraäänitutkimus ja neulanäytteet (vaikka tätä ei lukisi läheteessä, tulee nämä tutkimukset aina toteuttaa tutkivassa yksikössä pakettina tarvittaessa)

Kuvantamisyksikkö huolehtii yhdellä pyynnöllä siitä että tarvittavat tutkimukset tehdään onnistuneesti ja saadaan vastaus läheteessä esitettyyn ongelmaan. Radiologi kirjoittaa lähetteen histopatologiseen tutkimukseen. HUOM! Sopimukset suositellaan tarkistettaviksi sellaisiksi että tämä on mahdollista.

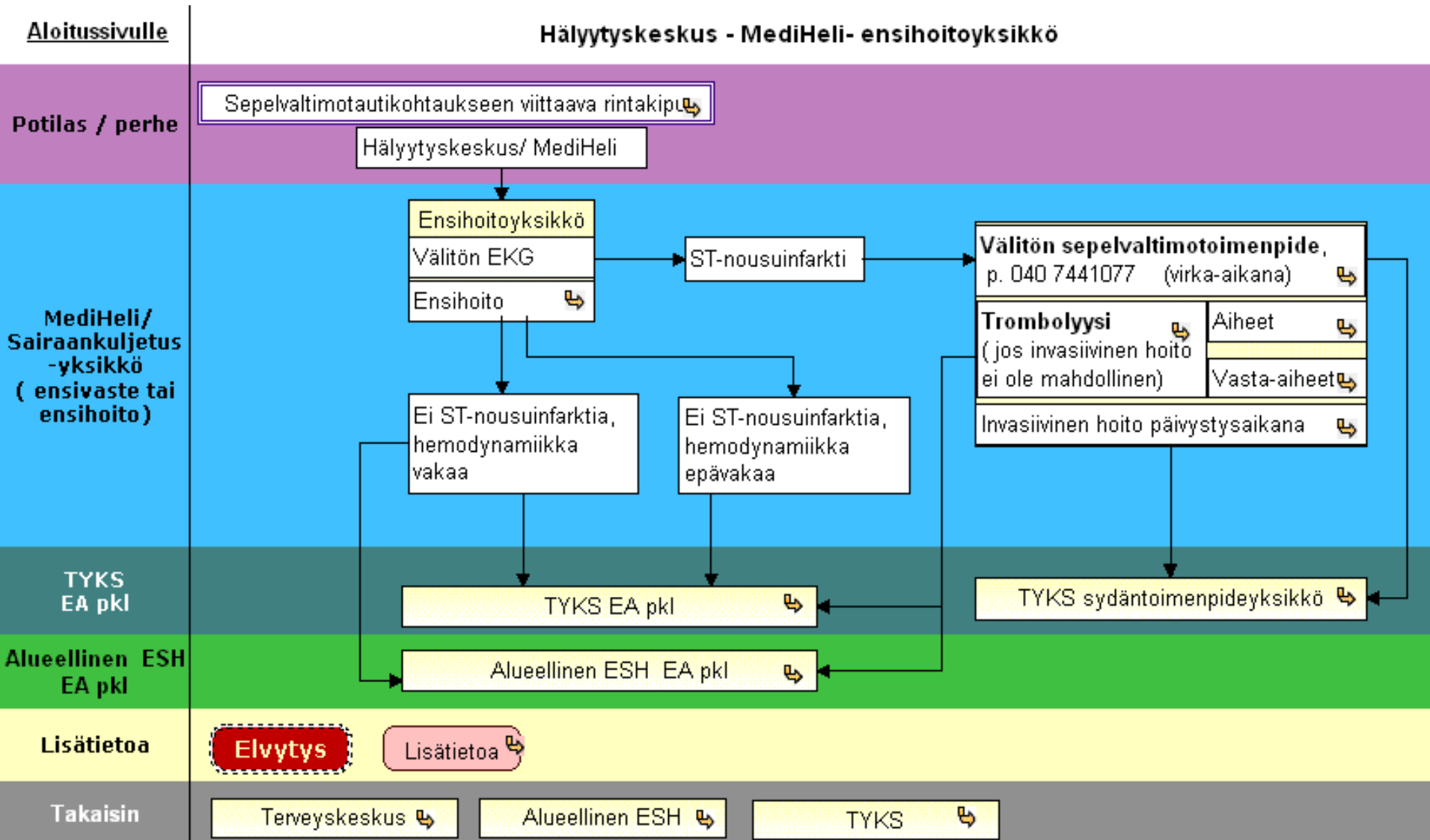
Kuvantamisyksikkö toimittaa tiedon tutkimuksista ja vastauksista lähettäneelle lääkärille ja tarvittaessa rintatuumorimeetingiin tai kirurgille

Kuvantamisyksikön lääkäri voi tehdä syöpäepäilyissä / varmistuneissa syöissä lähetteen suoraan kirurgialle, pth:hon menevään palautteeseen tieto siitä että jatkolähete on tehty

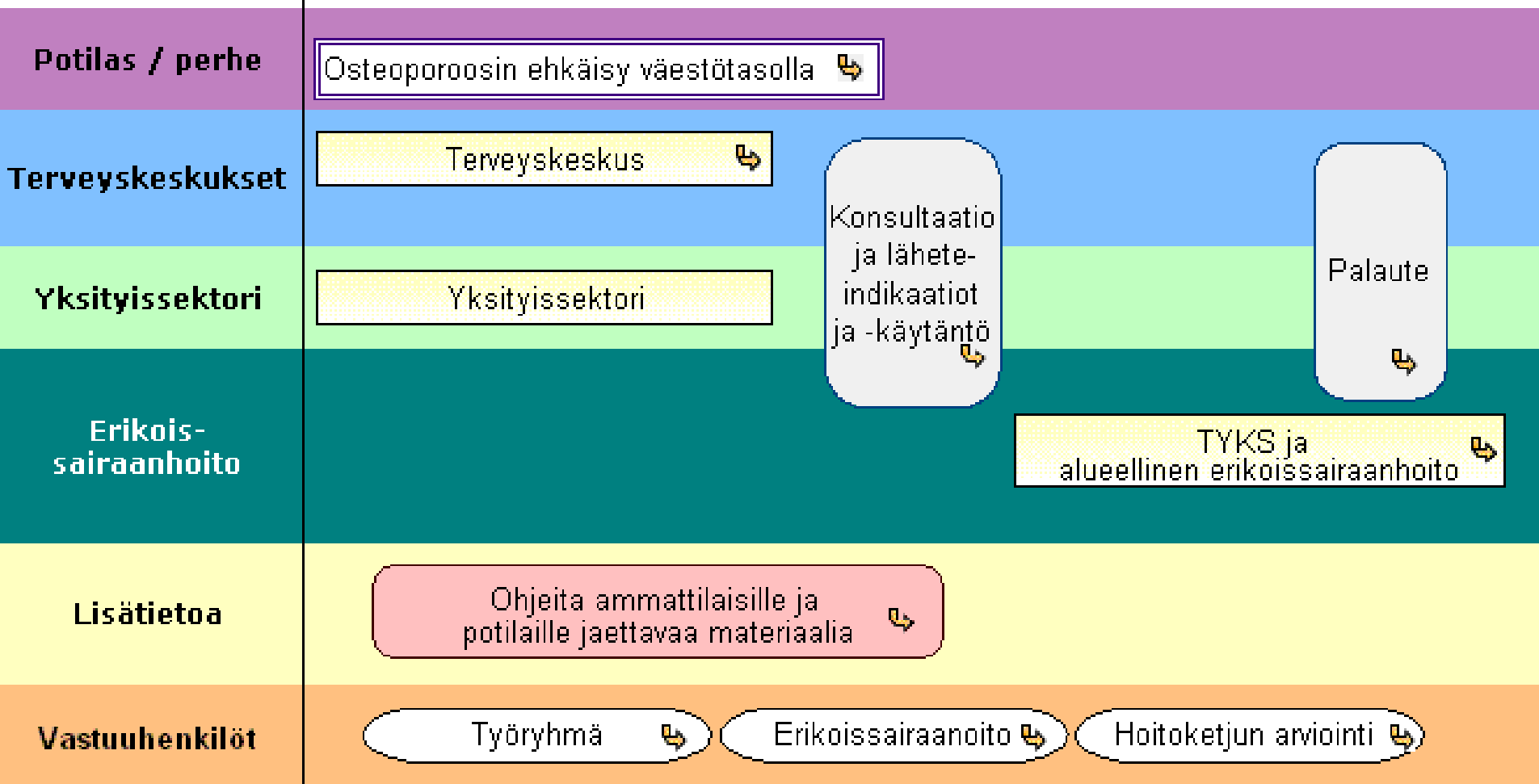
Palautekäytäntö

Esimerkkejä:

Osteoporoosi, päivitetty 16.11.2008

Indikaatiot ESH:n lähettämiseksi

Osteoporoosin ongelmatapaukset hoidetaan esh:ssa

- erityisen vaikea-asteinen osteoporoosi
- hoito-ongelma hoitomyöntävällä potilaalla (murtumia lääkehoidosta huolimatta, vaikeat lääkehoidon ongelmat)
- nuoren (< 40 v) osteoporoosi
- tarvittaessa miehet ja premenopausaaliset naiset osteoporoosin taustasairauksien selvittämiseksi ja hoitopäätöksen tekemiseksi
- sekundaarisen osteoporoosin epäily jo tehtyjen tutkimusten perusteella; diagnostiikka ja hoidon aloitus esh:ssa
- tarvittaessa potilas, jonka perussairaus tai sen hoito altistaa osteoporoosille

Alkuselvitykset ja hoidon aloitus tehdään paikassa, jossa osteoporoosiepäily on herännyt eli terveyskeskuksessa/kirurgialla/sisätaudeilla/ gynekologialla.

Lähetteen sisältö:

- Anamneesi;
muistettava mainita ainakin aiemmat pienienergiset murtumat, mahdollinen kortikosteroidien käyttö, potilaan liikkumiskyky; annettu hoito ja hoitovaste,
- Status
- Peruslaboratoriokokeet ja mahdolliset muut perusterveydenhuollossa tehdyt tutkimukset
- Luustontiheysmittausten tulokset
- Selkeä kysymyksenasettelu

Potilaan hoitomyöntävyys varmistettu

Mihin
erikoissairaanhoidon
yksikköön lähetetään

STM: Kiireettömän
hoidon perusteet

Aloitussivulle

Lisätietoja

Lisätietoa ammattilaisille

Käypä hoito-
-suositukset

Osteoporoosi
(Lääkärin käsikirja)

Osteoporoosi
(Duodecim)

Postmenopausaalinen
hormonihoito

Lisäkilpirauhas-
hormonivalmisteet

KELA

STM

Lisätietoa potilaille

Terveystieteen
potilasohjeita

UKK-instituutti

Luuston
tiheysmittaus

Muut toimijat

Terveyskeskus

TYKS ja alueellinen erikoissairaanhoido

Yksityissektori

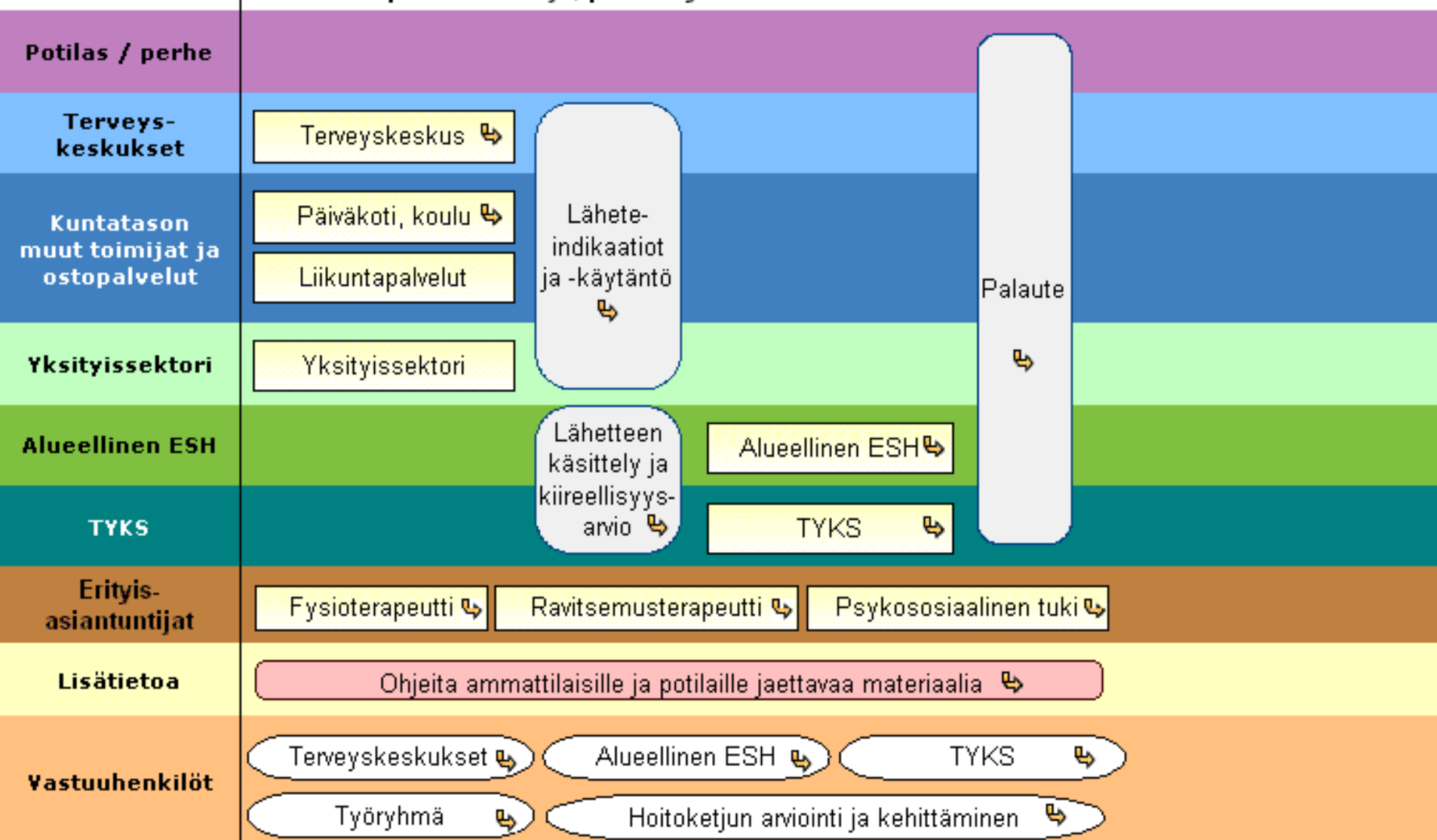
Vastuuhenkilöt

Työryhmä

Erikoissairaanhoido

Hoitoketjun arviointi

Lihavan lapsen hoitoketju, päivitetty 16.05.2008

Indikaatiot lastenlääkäriin konsultaatiolle / lähettämiseksi

- Epäily sairaudesta lihomisen syynä (pituuskasvun hidastuminen lapsen lihoessa; TSH koholla, epäily oireyhtymästä)
- Suurentunut riski lihavuuden komplikaatioille tai niistä jo merkkejä
- Vaikea lihavuus (pituuspaino > +60%) eikä mitään vastetta interventiolla vuoden aikana
- Hyvin nopea lihominen

Mihin erikoissairaanhoidon yksikköön lähetetään

Konsultaatio- ja lähetekäytäntö PTH - ESH

Lähetteen sisältö:

- Oleelliset esitiedot; Erityisesti sukuanamneesi verisuonisairauksien ja niiden riskitekijöiden (T2D, lipidihäiriöt, metabolinen oireyhtymä, verenpainetauti, sepelvaltimotauti); perheen pituus- ja painotiedot, lapsen mahdolliset sairaudet ja lääkitykset; ruokailu- ja elintapaanamneesi; aikaisemmat hoitoyritykset, arvio perheen motivaatiosta.
- Oleelliset statuslöydökset; RR
- Kasvukäyrät, myös numerodata
- Laboratoriovastaukset; S-TSH, (T4v), fS-lipidit, fP-Gluk ja P-ALAT
- Yhteystiedot (potilas, lääkäri, terveydenhoitaja)

Konsultaatio- ja lähetekäytäntö ESH - ESH

Indikaatiot lasten endokrinologille lähettämiseksi

Jatkodiagnostiikka:

- Cushing-epäily
- Lihavuus farmakologisen glukokortikoidihoidon yhteydessä
- Epäily oireyhtymästä, johon kuuluu lihavuus
- Varhain alkava vaikea lihavuus
- Hyvin nopea lihominen, jolle ei löydy syytä ja joka ei vastaa hoidolle

Komplikaatioiden hoito/hoidon suunnittelu ja aloitus:

- T2D/poikkeava glukoosinsieto
- Hypertensio
- Hyperlipidemia
- Rasvamaksa
- PCO; hyperandrogenismi

Lihavuuden lääkehoidon harkinta

Lähetteen sisältö:

- Katso PTH lähete
- ESH:ssa tehdyt tutkimukset ja hoitokokeilut
- Lähettävä terveyskeskus

Lähtettäminen lastenlääkärille - Lapsen kasvun ja sukupuolisen kehityksen häiriöt-hoitoketjut

Turkulaiset: Turun terveystoimen Lasten ja nuorten poliklinikalle.

Muut: Loimaan aluesairaalaan, Salon aluesairaalaan, Turunmaan sairaalaan, TYKS/Vakka-Suomen sairaalaan tai TYKSiin.

Sairaanhoidon johdon tukipalvelut toimisto

- Henkilökunta
 - Arviointiylilääkäri Pirjo Immonen-Räihä
 - Suunnittelija Lea Kauhava 1.4.2009 alkaen
 - Mari Isotalo 31.5.2009 asti
 - Sovellusasiantuntija Lassi Kaukonen
 - Toimistosihteerit Mervi Strömberg
 - 5 kk/v hoitajan työpanos hoitoreitissä
 - 10 kk/v asiantuntijalääkäri, josta
 - 50 % Tuija Liski
 - 15 % Merja Laine
 - 15 % tällä hetkellä Lassi Nelimarkka
- Käyntiosoite
 - Vähä-Hämeenkatu 1A1, Turku

Reitin näyttäjiä:

Ivy Bean, 102 v.

”oldest person in
facebook”

4837 ystävää

Dr. Frank Shearer 101 v.
vesihiihtänyt 1930-luvulta

Lois 101 v. ja Will 104 v.
seikkailuretkiä asuntoautollaan.

Kiitos!

During the interview she was asked:

“Is it better to be old and wise, or young and carefree?”

Edna Anderson, 100 v, Arizonan sairaalan vapaaehtoistyöntekijä. vastaa:

“Better to be older and carefree would be my preference.”

Dodie Haynes, 100 v., on tanssinut paljon ja nauttii pelaamisesta erilaisilla 18-reikäisillä kentillä. Hän pitää paljon korttipeleistä.

Lillian Jones, 102 v., lehtitoimittaja, jolle tietokoneon välttämättömyys; yhteydenpito, muistelmien kirjoitus, surffailu..

Leonard "Rosie" Ross, 101 v. soittaa joka perjantai Pine Cone Inn jazz-klubilla

Dr. Karl Hartzell, aik. professori ja yliopiston dekaani, 102 v. pelaa 18-reikä golfia kahdesti viikossa, ajaa Volvolla, laulaa kuorossa, kirjoittaa kirjoja ja nauttii klassisesta musiikista.